

SÓLBORG ALDA PÉTURSDÓTTIR

GÓMAÐU RÉTTINDIN – RAUNFÆRNIMAT TANNTÆKNA

„Viltu verða tanntæknir og fá starfsreynslu og fyrra nám metið til framhaldsskólaeininga? Ertu 25 ára eða eldri? Hefurðu starfað í fimm ár eða lengur í faginu? Hefurðu lokið a.m.k. 24 klukkustundum í starfstengdu námi?

Ef þú svarar öllum þessum spurningum játandi er upplagt fyrir þig að skrá þig í raunfærnimat tanntækna hjá Fræðslusetrinu Starfsmennt.

Svona hljómaði auglýsing sem birtist í blöðum, tímaritum og víðar á vordögum 2014.

FORSAGAN

Fræðslusetrið Starfsmennt stýrði verkefni um raunfærnimat fyrir tanntækna í samstarfi við fjölda aðila á árunum 2014 til 2016. Gekk verkefnið svo vel að sækja þurfti um aukafjármagn og stuðning frá Fræðslusjóði atvinnulífsins til að geta klárað verkefnið.

Forsaga málsins er sú að haustið 2012 fékk Fræðslumiðstöð atvinnulífsins (FA) styrk frá Evrópusambandinu (ESB) í gegnum Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) styrkjakerfið. Verkefni FA bar heitið Þróun raunfærnimats til að efla starfshæfni fullorðinna með litla formlega menntun. Þessi styrkur kom í kjölfarið úmsókn Íslands að ESB en þar sem hætt var við aðildarumsókn 2013 dró ESB styrkinn til baka á árinu 2014. Eitt af síðustu verkefnum, sem fékk IPA styrk, var raunfærnimat tanntækna. Þjóða átti aðstoðarfólki tannlækna, sem uppfylltu ákveðin skilyrði, raunfærnimat verklegra greina á móti námskrá tanntæknaabráutar og hvetja það til að ljúka námi í tanntækni.

FA leiddi saman Fjölbautaskólann í Ármúla (FÁ) og Fræðslusetrið Starfsmennt sem í samstarfi útbjuggu gátlista fyrir verkefnið. Að lokinni grunnvinnu var kannað verð verkefnisins þar sem öllum símenntunarmiðstöðvum gafst tækifæri til að bjóða í framkvæmd þess. Starfsmennt var spennt fyrir þessu verkefni og hafði áhuga á að afla sé meiri þekkingar og reynslu af raunfærnimatsvinnu með stórru kvennastétt. Starfsmennt starfar aðallega innan opinbera geirans en hér rerum við á önnur mið sem reyndust ansi fengsæl og stærri en við gerðum ráð fyrir.

Skemmst er frá því að segja að Starfsmennt fékk verkefnið og myndaður var stýrihópur sem samanstóð af framkvæmdastjóra og verkefnastjóra Starfsmenntar, tveimur

aðilum frá Félagi tanntækna og aðstoðarfólks tannlækna (FTAT) og kennslustjóra tanntæknaabráutar FÁ.

Samningur um verkefnið var undirritaður 20. mars 2014 og miðaði við 15 þátttakendur +/- fjórir. Að hámarki var reiknað með 19 þátttakendum. Gert var ráð fyrir að öflun þátttakenda yrði lokið í september og þá gæti vinnan hafist við raunfærnimatsferlið og því yrði lokið í júní 2015. Boðið var upp á raunfærnimat í 53 einingum eða 88 feiningum aðallega í verklegum greinum tanntæknaabráutar. Gert var ráð fyrir að hver þátttakandi tæki að meðaltali 25 einingar eða um 42 feiningar.

ÖFLUN UMSÆKJENDA

Eins og fram kom fyrst í greininni voru inntökuskilyrðin þau að miðað var við 25 ára aldur, fimm ára starfsreynslu og umsækjandi þurfti að hafa tekið að minnsta kosti 24

Sólborg Alda Pétursdóttir

Sólborg Alda Pétursdóttir verkefnastjóri Starfsmenntar, Krístrún Sigurðardóttir kennslustjóri tanntæknaabráutar og Ásthildur Dóra Kjartansdóttir kennari hressar og kátar í tilefni útskriftar og loka-verkefnis.

Hluti af útskriftarhópnum ásamt matsaðilum og verkefnastjóra.

klukkustunda starfstengd námskeið. Sendar voru auglýsingar í blöðin, kynningarbréf til félagsmanna FTAT og verkefnið var rækilega kynnt á aðalfundi FTAT í maí. Sumarið leið og afar fáir umsækjendur skiluðu sér. Í fundargerð frá 6. júní sést að 6 þátttakendur höfðu skráð sig og 18. ágúst höfðu 16 skráningar skilað sér. Stýrihópurinn var orðinn áhyggjufullur því við vildum ekki fara af stað fyrir færri en 20 þátttakendur og helst 25 því reynslan hefur sýnt að við skimun í upphafi raunfærnimats detta alltaf nokkrir út, bæði vegna þess að þeir standast ekki forkröfur eða líst ekki á verkefnið. Ákveðið var að leita til Tannlæknafélags Íslands og kynna námið fyrir tannlæknum þannig að þeir myndu hvetja reynslumikið aðstoðarfólk sitt til að sækja um. Það var sem við manninn mælt að það varð sprenging í umsóknum og að lokum voru 30 umsóknir komnar í hús. Við vildum ekki stoppa skráningarnar vegna þess að líklegt var að þetta yrði ekki haldið aftur á næstunni og eins og áður segir myndu einhverjir detta út í undirbúningsferlinu. Það gerðist hins vegar ekki. Aðeins tveir umsækjendur hættu við áður en ferlið hófst og 28 þátttakendur hófu því raunfærnimatsferlið eða 9 fleiri en gert hafði verið ráð fyrir í fjárhagsáætlun verkefnisins. Þar af voru 13 þátttakendur utan af landi, fjórir frá Austfjörðum, einn af Norðurlandi, sex af Suðurlandi, einn frá Snæfellsnesi og einn frá Vestfjörðum. Verkefnisstjóri krossaði fingur og tók íslensku leiðina „þetta reddast“ á línuna.

Eftir kynningarfund og sjálfsmat völdu þátttakendur, sem allt voru konur, áfanga til að taka í raunfærnimati. Þessar konur voru allar reynslumiklar (meðalaldur 44,5 ár) og völdu miklu fleiri áfanga og einingar til raunfærnimats en ráð var fyrir gert í áætlunum. Það var bæði mjög gleðilegt en líka kvíðvænlegt fyrir verkefnisstjóra sem hélt um peningabudduna. Matið á áföngunum hófst í nóvember 2014 eftir hefðbundinn undirbúning. Verklegu áfangarnir voru flestir metnir í húsnæði Tannlæknadeildar Háskóla Íslands en einnig fóru matsaðilar í heimsóknir á tannlæknastofur þátttakenda til að meta kunnáttu þeirra í raunaðstæðum.

MATSFERLIÐ

Krístur Sigurðardóttir, kennslustjóri tanntæknabrautar FÁ, bar hitann og þungann af raunfærnimatinu ásamt tveimur öðrum kennurum. Þær mátu samtals 445 áfanga, allt frá 10 áföngum á mann upp í 19 áfanga hjá þeirri sem tók flesta áfanga. Samanlagt voru metnar 1128 einingar/1882 feiningar eða að meðaltali 40 einingar/67 feiningar á mann. Sú sem náði flestum einingum náði 47 einingum eða 78 feiningum. Þið munið kannski að lagt var upp með að þátttakendur tækju 25 einingar að meðaltali eða 42 feiningar.

Krístur sá einnig um allt utanumhald af hálfu FÁ svo sem mat á fyrri námi þátttakenda og ráðgjöf vegna námsins

á tanntæknabrautinni. Í upphafi haustannar 2014 fengu konurnar að vita hvaða áfanga vantaði hjá þeim í það heila svo að þær gætu útskrifast sem tanntæknar en allar stefndu þær að því. Sumar byrjuðu strax í fjárnámi í bóklegu greinunum sem þær þurftu að bæta við sig ásamt því að vera í raunfærnimatinu í þeim verklegu. Ráðgert var af hálfu skólans að útbúa síðan hnitmiðuð námskeið í þeim verklegu greinunum sem þátttakendur tóku ekki í raunfærnimatinu.

SKORTUR Á FJÁRMAGNI

Þegar leið að vori 2015 voru fjármunir sem höfðu fengist til verkefnisins á þrotum. Nú voru góð ráð dýr þar sem töluvert vantaði upp á að búið væri að meta alla áfanga sem þátttakendur höfðu valið. Ákveðið var að sækja um viðbótarfjármagn til Fræðslusjóðs atvinnulífsins þegar opnað yrði fyrir umsóknir í september. Fræðslusjóður varð við þeirri beiðni og um áramót 2015/2016 var búið að tryggja áframhald og lok verkefnisins. Var ákveðið að stefna að því að raunfærnimatinu yrði lokið í júní 2016. Eins ætlaði FÁ að vera búinn að halda námskeiðin í verklegu greinunum fyrir vorið því nokkrir þátttakendur voru á þröskuldi þess að útskrifast sem fullgildir tanntæknar í maí.

SAMVINNAN

Með samstilltu átaki allra tókst þetta. Sérstaklega ber að þakka ósérhlífni matsaðila og þátttakenda sjálfra sem voru tilbúnir að leggja þetta allt saman á sig, mæta í raunfærnimat og á námskeiðin þegar kallað var eftir því hvort sem var um helgar eða á virkum dögum. Vinnuveitendur þátttakenda sýndu mikinn sveigjanleika og voru tilbúnir að gefa frí úr vinnu vegna matsins. Lagt var af stað í upphafi með að þátttakendur tækju raunfærnimatið utan vinnutíma en það gekk ekki upp vegna þeirra fjölda áfanga sem metnir voru.

Matsaðilar voru tilbúnir til að leggja mikla vinnu á sig til að ná að klára að meta alla. Þeir þurftu meðal annars að fara vítt og breitt um landið til að meta á tannlæknastofunum þar sem þátttakendur unnu. Meðal annars vörðu þeir frítíma sínum til að koma við á tannlæknastofum úti á landi ef þeir áttu leið hjá. Starfsmennt studdi eins vel við matsaðila og þátttakendur eins og hægt var og bauð þátttakendum til að mynda upp á sjálfstyrkingarnámskeið og stuðningsviðtöl.

Hulda Anna Arnjótsdóttir framkvæmdastjóri Starfsmenntar afhendir viðurkenningarskjöl og rósir til þátttakenda í tilefni útskriftar úr raunfærnimatinu.

FYRIRMYNDARVERKEFNI

Að mati Starfsmenntar er þetta raunfærnimatsverkefni til fyrirmyndar þar sem Starfsmennt, matsaðilar og skólinn lögðu allt í sölnar til að koma til móts við þá einstaklinga sem tóku þátt í matinu. Þess má geta að 9 konur úr hópnum útskrifuðust sem tanntæknar síðastliðið vor. Hinar ætla sér að ljúka náminu með tíð og tíma.

AÐ LOKUM

Það er viss áskorun fólgin í því að taka þátt í raunfærnimatsverkefnum. Sótt er um fyrir ákveðinn fjölda þátttakenda og áætlaðar teknar einingar/feiningar. Raunin verður oft önnur en gert var ráð fyrir og stundum á þann veg að allt fer fram úr áætlun. Þá getur orðið erfiður róður að ljúka verkefnum. Það sem gerði það að verkum að það tókst að ljúka þessu verkefni með glæsibrag voru einkum sterkt fagfélag (FTAT) sem studdi vel við verkefnið, áhugasamir þátttakendur, fórnfúsir kennarar (matsaðilar), jákvæður framhaldsskóli, öflugt utanumhald og skjót viðbrögð fjármögnunaraðila (Fræðslusjóður atvinnulífsins). Ef allt þetta er til staðar er gaman að takast á við áskoranir vitandi það að allir leggjast á eitt til að allt gangi upp.

UM HÖFUNDINN

Sólborg Alda Pétursdóttir er verkefnastjóri og náms- og starfsráðgjafi hjá Fræðslusetrinu Starfsmennt. Hún lauk B.Ed.-prófi frá Kennaraháskóla Íslands árið 1985 og námi í Náms- og starfsráðgjöf frá Háskóla Íslands árið 1992.